

Snižování spotřeby energie

Sekejme trávu, ale správně!

Také se vám nelíbí neustálý hluk sekaček na vsi i ve městech? Potom vězte, že to tak vůbec být nemusí. Anglický trávník v klasickém pojetí je pro krajinu a potažmo pro nás zcela nepřínosný. Má význam pouze tam, kde ho potřebujeme jako měkký povrch pro sport či hry (fotbalová, golfová a částečně dětská hřiště). Všude jinde má význam pestřejší porost. Nemusí to být vždy louka, stačí občasné udržovaný trávník, který si zachovává dostatek rostlinných i živočišných druhů a také lepší schopnost držet vodu a ochlazovat prostředí. Takový trávník dobře odolává okolním vlivům a výkyvům (pestrost zaručuje stabilitu systému).

Čím kosit

Rychlá změna není pro každého, pokud ale změňte alespoň něco nebo třeba namotivujete ke změně obec nebo sousedy, také tím prospějete krajině. Změny se týkají četnosti sečí, výšky stříhu, výměny stroje za lehčí a bezemisní a nakonec opuštění techniky ve prospěch ručního kosení.

První krok je snížit četnost sekání a pořídit si sekačku s možností nastavení stříhu na větší výšku. Chcete-li mít možnost obhospodařovat sekačkou i louku (třeba proto, že se na ruční sečení kosou necítíte), zvolte bubnovou, nebo ještě lépe lištovou sekačku. Oba tyto typy zvládnou vysokou trávu, ale lištová ji nekrouť, a tedy nezničí tolik živočichů a také tráva je použitelnější na seno.

Vždy je lepší sekačka, za kterou obsluha jde, než zahradní traktůrek. Ten totiž kvůli své větší hmotnosti více zhuťuje půdu, která pak není dostatečně provzdušněná a hůře přijímá vodu. Navíc se pohybuje rychleji a živočichové mají malou šanci uniknout. Motorová kosa je (v rukou rozumného sekáče) šetrnější než sekačka, protože odpadá problém zhuťování půdy a sekáč může reagovat na nerovnosti terénu (které jsou z hlediska klimatu a biodiverzity žádoucí) a volit délku sečení dle aktuální potřeby.

Ještě větší službu ovzduší a krajině uděláte, když vyměníte benzínové stroje za akumulátorové či elektrické, nebo ještě lépe za ty na ruční „pohon“. Existují mechanické vřetenové sekačky, které se však výkonem hodí spíše pro častou údržbu intenzivního trávníku, tedy někde na dvorek před vchodové dveře. Proto nejvíce doporučujeme tradiční kosu.

Kosení tradiční kosou

Nelamte si hlavu s tím, že to neumíte. Bude-li ve vašem podání stříh trávy vyšší a nepravidelný, klimatu ani biodiverzitě to rozhodně neublíží, spíše naopak. Zároveň budete mít zdravý pohyb na čerstvém vzduchu. Berte sekání třeba jako další sportovní dovednost. Na techniku sekání kosou nemusíte absolvovat placený kurz, doporučujeme navštívit některé dobrovolnické kosení, která se dělají na záchranu zajímavých lokalit v krajině (například pro orchideje a motýly). Tyto akce jsou často pořádány základními organizacemi Českého svazu ochránců přírody. Najděte si, která působí ve vašem okolí, a kontaktujte ji.

Kosy se prodávají po dílech, tedy zvlášť ostří, objímka a kosiště. Pro zahradu, která bývá členitější než louka, volte kosu s krátkým ostřím. Kosiště byste si měli vybrat podle své výšky. Existují i obchody, které vám za příplatek kosu dodají v naklepaném a nabroušeném stavu. Pokud jste začátečníci, nesnažte se o velký záběr do šířky, kosení před sebou bohatě stačí, protože si udržíte přehled a nezničíte si záda.

Technika a časování sekání

Někdy lidé argumentují pro časté sekání (i vícekrát v týdnu) tím, že při sekání trávu nesbírají, ale nechají ji jako mulč a živiny pro trávník, a proto musejí sekat častěji, aby mulč nebyl moc hustý. To ovšem vůbec nedává smysl. Jestliže trávník nebudete sekat neúměrně často, nebudete ho muset zachraňovat dodáváním živin. Naopak, je třeba posekanou trávu odstranit, aby na místě nebylo živin příliš mnoho a nerozmohly se například kopřivy, bršlice, ovsík nebo třtina. Mulč také vadí druhům hmyzu, které do trávníku patří.

Nekoste celou plochu najednou. Zbavili byste živočichy životního prostoru, rostliny možnosti vysemenit se a místo vlhkosti. Častější sečí (nejvýše jednou za 14 dní, ale spíše méně) si udržujte například dvorek a cestičky, zbytek sekejte dle potřeby jen několikrát za sezónu, každý úsek jindy. Tam, kde vám zrovna něco pěkného kvete, ponechávejte ostrůvky. Přesněji se četnost a způsob zásahů určit nedají, protože rychlost, s jakou biomasa přibývá, závisí na sezóně, místě a stavu konkrétního porostu. Máte-li porost přesycený živinami, kde vládnu například kopřivy, je potřeba sekat intenzivněji a posekané hned odvážet, aby se množství živin snížilo.

Sečete-li technikou, nepostupujte od okrajů pozemku do středu, ale pohybujte se od jednoho okraje tak, aby živočichové měli možnost úniku.

Při tomto způsobu hospodaření budete mít za čas jedlý trávník, ve kterém budou například sedmikrásky, jitrocel, kontryhel a řeřicha.

Květnatá louka a mozaiková seč

Alespoň v nějaké části pozemku je vhodné udržovat květnatou louku. Ta se kosí maximálně dvakrát za sezónu, pro hmyz je lepší jen jedna seč. Optimální je první seč nejpozději začátkem května a druhá až od konce srpna dále. Vyhneme se tak poničení nakvétajících rostlin a umožníme jim se vysemenit. Seno je vždy nutné odstranit! Mulčování v louce zabíjí všechna vývojová stadia hmyzu. Dejte pozor na ovsík vyvýšený a třtinu křovištní. Jde o expanzivní trávy, které mohou ovládnout celou louku. Pokud na místě převažují, je potřeba dočasně dělat větší počet sečí do roka, než se situace upraví.

Abyste co nejlépe zajistili životní prostor a možnost dokončení vývoje rostlinám i hmyzu, využijte pásovou či mozaikovou seč. Tato metoda byla vyvinuta entomology v devadesátých letech minulého století na ochranu motýlů a od té doby se s úspěchem používá mimo jiné i v chráněných územích. Kdysi mozaiková seč fungovala přirozeně, protože každý sekal svůj malý kousek louky jindy, podle toho, kdy měl čas. Neexistuje jednoznačný recept na mozaikovou seč. Princip spočívá v tom, že například jeden pruh posečete na jaře, další na podzim, třetí necháte stát celý rok a sečete opět až na jaře (to je pásová seč). Pokud kolmo proti pásům uděláte totéž, budete mít mozaiku, kde některé čtverce dostaly poměrně intenzivní zásah (udrží se tam konkurenčně slabší druhy), jiné stály celou sezónu (a staly se tak útočištěm pro hmyz). Více užších pruhů je lepší varianta než třeba desetimetrové pásy, ale neexistuje žádný doporučený rozměr.

Zakládáte-li květnatou louku, věnujte pozornost tomu, jaká semena kupujete. Někteří prodejci pod názvem Květnatá louka prodávají směs letničkových semen bez travin. Nejvhodnější jsou samozřejmě regionální luční směsi, ale ne pro všechny oblasti naší republiky jsou dostupné. Přečtěte si složení směsi a dejte pozor, aby v ní nebyly obsaženy invazní rostliny (například vlčí bob) a aby odpovídala klimatu a vlhkosti místa, kde louku chcete mít. Případně se poradte s prodejcem. Neosvědčuje se dosévání směsi do stávajícího porostu, je třeba louku zakládat od začátku, proto zvažte, zda porost, který v místě máte, není ekologicky cenný a zda ho skutečně chcete zrušit.